

Obrana msd v horském zalesněném terénu

Horský zalesněný terén tvoří značnou část zájmového prostoru bojové činnosti našich vojsk. Je proto účelné teoreticky rozpracovat základní zvláštnosti bojové činnosti za těchto podmínek. Vedle terénu bude na organizaci a vedení obranného boje v tomto terénu působit i způsob útoku pravděpodobného nepřítele. K tomu budeme proto při organizaci obrany přihlížet.

Zvláštnosti obrany v horském zalesněném terénu

Zvláštnosti budou dány především:

a) situací, za níž bude msd přecházet do obrany,

b) cílem, který bude msd stanoven,

c) charakterem terénu, v němž bude msd přecházet do obrany.

ad a) Motostřelecká divize může přejít do obrany samostatně v průběhu útočné operace vševojskové armády nebo v situaci, kdy většina sil armády přejde do obrany. V prvním případě bude obrana msd usnadněna tím, že hlavní síly armády budou pronikat do boku a týlu vojsk, útočících na msd. Obrana za těchto okolností bude zpravidla krátkodobá a divize musí mít již od samého začátku vytvořeny podmínky pro rychlý přechod do útoku. Toho může dosáhnout především vhodným uspořádáním bojové sestavy (dostatečně silný druhý sled) a udržením prostorů umožňujících snadný a včasný (zejména při odchodu nepřítele) přechod do útoku.

Při přechodu msd do obrany v rámci obranné operace armády bude obrana msd mít ve většině případů delší trvání, síla (jak početní, tak i palebná) útočícího nepřítele bude větší, než v prvním případě. Boje budou mít proto **urputnější charakter** a výsledek boje bude mít pro splnění zámyslu velitele armády větší význam.

Hlavní rozdíl bude především v tom, že nepůjde ani tak o udržení výhodného terénu pro přechod do útoku, ale zejména o co největší **vyčerpání nepřátelských sil a způsobení jim maximálních ztrát**. I v tomto případě však musí zámysl obranného boje počítat s přechodem divize do útoku. Podmínky k tomu si musí divize vytvořit **během bojové činnosti**.

ad b) Cíl obrany bude bezprostředně souviset se situací, za které bude msd přecházet do obrany.

Pro stanovení cíle obrany msd bude určující

— zámysl velitele vševojskové armády

- podmínky, ve kterých bude msd přecházet do obrany
- složení nepřítele, jeho možnosti a bojová činnost
- počty, posílení a bojové možnosti msd
- terénní podmínky.

V podstatě můžeme msd v obraně v horském zalesněném terénu určit tyto cíle:

- v útočné operaci armády:
- zabezpečit bok hlavního úderného uskupení armády,
- odrazit nepřátelský protiúder,
- přikrýt určitou část státní hranice jak s pravděpodobným nepřítelem, tak s neutrálním státem,
- chránit vojska před radioaktivním zaměřením nad přípustnou mez dočasným zastavením postupu,
- donutit nepřítele k vytvoření cílů vhodných pro jaderné údery,
- v obranné operaci armády:
- odrazit útok nepřítele, který je v převaze,
- změnit nepříznivý poměr sil v náš prospěch,
- vytvářet podmínky pro neefektivnější použití jaderných úderů na nepřítele,
- vyčerpat nepřítele urputnými obrannými boji, způsobit mu maximální ztráty a vytvořit podmínky pro přechod do útoku,
- obranou důležitých prostorů vázat maximum sil a prostředků nepřítele, donutit ho k předčasnému zasazení druhých sledů a tím přivést jeho útok ke zhroucení,

- vytvářet výhodné podmínky pro armádní protiúder,
- vnutit nepříтели náš zámysl a zbavit ho iniciativy.

Při obraně msd v průběhu armádní **útočné operace** bude divize plnit obranný cíl víceméně **samostatně** i když útočící vojska svým postupem divizi úkol usnadní. Naproti tomu při obranné operaci armády plní divize stanovený cíl obrany **v těsné součinnosti se sousedními divizemi**. Divize v horském zalesněném terénu bude nejčastěji přehrazovat směr druhého úderu nepřítele, avšak splnění stanoveného úkolu zpravidla značnou měrou ovlivní vedení armádní obranné operace vcelku.

Cíl obrany ovlivní především uspořádání bojové sestavy divize a organizaci obrany. V některých případech zaujme msd značnými silami prostory, které bude urputně bránit, jindy bude většina sil rozmístěna v hloubce (např. při krytí státní hranice s neutrálním státem a na předním okraji si ponechá jen slabé síly, zejména průzkumné jednotky a krycí prvky).

Společně při plnění všech cílů obrany budou zejména široká pásma činnosti, přehrazování jednotlivých směrů nepřátelského útoku odpovídajícím počtem obranných rajónů praporů a nejčastěji operních bodů rot, úporné boje o komunikační, horská údolí, ovládající je výšiny, průsmyky, ztížené velení apod.

Značný vliv na obranu msd bude mít terén, který svými vlastnostmi skýtá pro budování obrany určité výhody i nevýhody. Při organizaci obrany je třeba si to uvědomit, abychom výhod co nejvíce využili a nevýhody vyloučili nebo jejich dosah alespoň snížili.

Organizace obrany v horském zalesněném terénu

Na organizaci obrany budou mít velký vliv situace, za které divize přejde do obrany, cíl obrany (který stanoví velitel armády) a zejména terén.

Jiná bude totiž obrana na náhorních plošinách a v širokých údolích, jiná pak v členitém a pokrytém terénu.

Obrana na náhorních plošinách nebude se v podstatě lišit od zásad, platných pro obranu v normálních podmínkách a proto se jí nebudu dále zabývat. Pozornost budu věnovat organizaci obrany v členitém a pokrytém terénu s důrazem na rozdíly proti normální obraně. Jestliže říkáme, že divize v obraně přehrazuje jeden, popř. ještě další jeden či dva směry, pak msd v obraně v horském

zalesněném terénu bude zpravidla přehrazovat **jeden taktický směr**, a několik směrů dalších. Na všech těchto směrech, především však na taktickém, musí velitel divize organizovat souvislou protitankovou obranu a vytvořit potřebnou hloubku, zejména k přehrazení důležitých míst v terénu jako jsou dominanty, průsmyky, horské přechody apod.

Šířka obranného pásma msd bude záviset na **terénu a počtu směrů**, které přehrazuje, a jejich kapacitě. Vzhledem k tomu, že některé přehrazované směry budou úzké a mělké (slepé), nebude na nich třeba vytvářet hloubku jako za normálních podmínek. Základem při přehrazování směrů budou praporeční rajóny obrany a nejčastěji **rotní operní body**.

Na základě zpráv a zhodnocení terénu stanoví velitel divize směr nepřátelského hlavního úderu a soustředí proti němu hlavní síly divize. Na ostatních směrech ponechá jen tolik sil, kolik je tam třeba k zastavení nepřátelského útoku.

K přehrazení pravděpodobného směru hlavního úderu nepřítele musíme počítat s jedním plukem, uskupeným nejčastěji do dvou sledů. Kromě toho je třeba, aby velitel divize měl možnost ovlivňovat boj na tomto a případně i na jiných směrech kromě palby i živou silou. Vzhledem k šířkám soudobých obranných pásem divize (za normálních podmínek až do 30 km), těžkým podmínkám pro manévry a vzhledem k tomu, že s výjimkou přehrazení taktického směru bude bojová sestava plukem počínaje zpravidla v jednom sledu, bude vhodné, aby si velitel divize ve své záloze ponechal **dva až tři prapory**. Manévr zálohy z jednoho místa bude velmi obtížný a proto bude vhodné zálohu umístit ve dvou prostorech.

Jestliže od dvanácti praporů (tři msp po třech praporech, tankové prapory msp budou použity k zesílení msp, tvoření léček, v záloze pluků apod., tankový pluk se třemi tankovými prapory), které má msd, odečteme zálohu velitele msd a velitelů pluků tj. tři až čtyři prapory, a hodnotu pluku, který přehrazuje zmíněný taktický směr, může být v prvním sledu divize mimo taktický směr pět až šest praporů.

Jestliže prapor může bránit rájón obrany široký až 5 km, přehradí šest až sedm praporů šířku 25 až 30 km. Připočteme-li k tomu pět až šest palbou ovládaných mezer mezi prapory po 2–3 km, dostaneme dalších 12,5 až 15 km. Sečtením těchto šířek 25–30 km a 12,5 až 15 km a šířky pásma pluku na hlavním směru tj. dalších asi 10 km, zjistíme, že msd může souvisle přehradit vojsky šířku kolem 50 km.

Velký význam pro organizaci obrany, její odolnost a vysokou palebnou hodnotu obranných rájónů praporů a opěrných bodů rot, budou mít tanky. Tanky budou vytvářet v obraně systém nepohyblivých a bude-li to možné (vzhledem k terénu) i pohyblivých palebných ohnisek, tvořících kostru palby. Jejich význam v obraně v horském zalesněném terénu bude o to větší, že pěchota bude moci vzhledem k terénu jen velmi stěží započíst svou sestavu do země. Takto budou používány především tanky tankových praporů msp. Jestliže terén v pásmu obrany divize bude ztěžovat manévr tanků, bude účelné vytvořit obranné rájóny praporů a opěrné body i z tanků tankového

pluku msd. V tomto případě bude nutné zesílit každý z tankových praporů (který působí samostatně) motostřeleckou rotou a tankovou rotu motostřeleckou četou k bezprostřední ochraně tanků. Tanky s výhodou použijeme i v léčkách.

Při volbě prostorů pro obranné rájóny praporů a opěrné body-rot nebo čet je rozhodující **nejvýhodnější organizace paleb**. Při rozmístění jednotek k přehrazení možných směrů nepřátelského útoku musíme přihlížet k ochranným vlastnostem terénu, zvláště tam, kde očekáváme jaderné úderu nepřítele.

Nedostatek sil v hloubce nahrazujeme rozsáhlým manévrem sil a prostředků všeho druhu. Přitom manévr plánujeme nejen na stupni divize, ale i u pluků a praporů, pokud brání široké úseky. Jen tak docílíme dostatečnou odolnost a hloubku obrany na směrech, kde má nepřítel úspěch. K realizačním úpravám bude často třeba ženijních úprav.

Hloubka obranného pásma msd v horském zalesněném terénu závisí opět v první řadě na terénu. Na směrech, které budou umožňovat útočníkovi hromadné použití všech druhů vojsk a jejich vzájemnou součinnost, bude hloubka obrany odpovídat nebo blížit se hloubce obrany za normálních podmínek a rovněž obsazení těchto směrů bude obdobné (např. přehrazení taktického směru). Směry s malou kapacitou nebo směry, které mají malou hloubku a přitom nevedou k důležitým objektům, budou v závislosti na jejich šířce a významu přehrazovat prapory nebo rotu a v některých případech i čety. Kromě těchto jednotek rozmístěných na předním okraji obrany musíme v hloubce připravit nebo alespoň plánovat opěrné body rot či čet nebo plánovat protizetě v hodnotě, která odpovídá možnostem protivníka.

Podle potřeby a vývoje situace obsadí tyto rájóny nebo opěrné body zálohy příslušného organizačního stupně až během obranného boje.

Na volbu jednotlivých obranných rájónů či opěrných bodů bude mít vliv i v první řadě terén a na volbu předního okraje obrany ještě pak situace, v níž vojska přecházejí do obrany. Musíme se snažit nepříteli zbavit výhod útoku v horském zalesněném terénu. Nejčastěji se budeme proto snažit **zastavit protivníka v předhůří** a nedovolit mu vniknout do hor, jejichž členitostí a porostu by pak mohl využít pro soustředění vojsk a jejich skryté přiblížení.

Přední okraj obrany musí zabezpečovat vedle úspory sil i manévr druhých sledů popř. záloh v hloubce, rychlé dopl-

ňování a zásobování vojsk vším potřebným k boji. Každý velitel se musí snažit volit přední okraj tak, aby v hloubce obrany měl co nejvíce **příčných a podélných komunikací**.

Jestliže útočník bude silný a nebude ho moci zastavit v předhůří, pak musí- me přední okraj volit na začátku nebo v hloubce hor tak, aby vyhovoval našim požadavkům. Tento způsob bude nejčastější. Charakter terénu před předním okrajem obrany musí usměrňovat činnost útočníka na co nejmenší počet úzkých směrů, které mu nedovolí použít žádnou převahu sil a prostředků, ale umožní mu **zasadit současně k boji jen minimum sil**. To sníží na nejmenší míru potřebu sil, nutných na přehrazování těchto směrů a tím i současně při šířkách obrany mso vytvoří podmínky pro potřebné hustoty zbraní na nich a k uclnění bojových sestav do hloubky.

Je pochopitelné, že přístup protivníka k přednímu kraji budeme brzdít zátarasy všeho druhu, které v horském zalesněném terénu snadno zřídíme. Předhůří zpravidla využijeme k organizaci **zabezpečovacího pásma** nebo alespoň **předsunutého postavení** s cílem získat čas pro organizaci vlastní obrany a ke klamání o jejím předním okraji.

Hloubka obrany a tím i počet obranných rájůů praporů či opěrných bodů rot a čet členěných do hloubky bude různý podle důležitosti jednotlivých směrů, na nichž počítáme s nepřátelskou činností.

Přední okraj obranného pásma je výhodné volit na svazích přivrácených k nepříteli, aby nepřítel musel útočit do kopce. Do obranného systému budeme se snažit zahrnout všechny dominující výšiny, abychom zbavili nepřítele výhodných pozorovacích podmínek. Dominanty připravíme zásadně ke kruhové obraně jako opěrné body čet a rot. Systém opěrných bodů a obranných rájůů na jednom směru musí zabezpečovat vzájemnou podporu palbami. Tím bereme nepříteli možnost ničit bránící se vojska po částech. Přitom mezery mezi jednotlivými ohnisky odporu přehrazujeme výbušnými a nevýbušnými **zátarasy a střežíme hlídkami**.

Někdy bude výhodné organizovat opěrné body nebo obranné rájony na odvráceném svahu. Tím znesnadníme řízení nepřátelských dělostřeleckých palb do tohoto prostoru a v případě použití jaderných zbraní (pravděpodobně jen na směr hlavního úderu) jsou vojska sva- hem částečně chráněna před ničivými účinky výbuchu. Na přivráceném svahu budujeme klamné opěrné body, které čas od času oživujeme.

Organizace obrany v hloubce bude závislá na zámyslu velitele divize, přičemž plně využijeme **konfigurace terénu**. Opěrné body s rájony obrany v hloubce volíme tak, aby přehrazovaly směry proniknutí nepřítele nebo usměrňovaly jeho postup v souhlase se zámyslem velitele divize. K jejich organizování využijeme svahů údolí, které probíhají napříč obranným pásmem divize. Prostory budeme volit tak, aby byly vhodnými východišti pro protizteč.

Protizteče budou důležitou součástí organizace obrany na všech stupních. Terén skýtá možnosti s překvapením a prudce udeřit na vyčerpaného nepřítele. Zvolíme-li správný okamžik protizteče, když nepřítel po namáhavém boji již dosahuje svého cíle (dominanta, příčný hřbet apod.), může protizteč přinést úspěch i jednotce daleko slabší.

Vzhledem k tomu, že mezi jednotlivými směry útoku nepřítele budou často těžko schůdné a proto neobsazené úseky, může je nepřítel využít k proniknutí do boku a týlu jednotek v obraně. Proto musíme jednotlivé opěrné body a obranné rájony organizovat ke kruhové obraně a vybavit podle důležitosti k samostatné činnosti a k boji v obklíčení (prostředky ochrany jednotlivce, zvýšená zásoba munice apod.).

Mezery a neschůdné úseky terénu mezi jednotlivými opěrnými body budeme vyplňovat zátarasy a palbou. Pokud tyto úseky nemůžeme přehradit palbou a nemůžeme je kontrolovat ani pozorováním (lesy a kopce), vysíláme do nich průzkum a bojové zajištění, které podporujeme palbou dělostřelectva a minometů. Úkolem těchto jednotek (družstvo až četa) bude v závislosti na síle vlastní a nepřítel odrazit nepřítele, usměrnit jeho postup tak, abychom ho mohli zničit, nebo alespoň varovat jednotku, která je vysílala. K vyžadování palb budou mít smlouveny signály a zabezpečeno spojení (rádiem nebo jinak).

Důležité prostory v obraně, které mohou být cílem nepřátelských výsadek nebo speciálních skupin, musíme připravit ke kruhové obraně a položit důraz na organizaci protivzdušné obrany.

Poněvadž většina komunikací prochází údolím, bude nepřítel těžiště útoku klást do údolí a na přilehlé svahy. To nás nutí, abychom sem soustředili hlavní úsilí v obraně.

Obranu údolí budeme organizovat v závislosti na jeho šířce. Obranu úzkých údolí opeme o dominující výšiny, které chrání vstup do údolí, a dále budeme čenit do hloubky po úbočích svírajících

údolí. Údolí budeme přehrazovat hlavně palbami a ženijními zátarasy všeho druhu. Palby organizujeme jako křížové nebo alespoň boční, či šikmé.

Jen za zvláštních podmínek můžeme vyčlenit část vojsk do údolí, např. k obraně osady. Většina sil v tomto případě zůstává na úbočích před osadou a tak vytvoří palebný pytel. Tento způsob obrany je výhodný zvláště v hloubce obrany, když nepřítel do prolomení předního okraje přechází do pronásledování vojsk údolím. Nepřítel může být veden snahou nedat čas ustupujícím vojskům k zachycení se na nové obranné čáře a nevěnuje úbočím dostatečnou pozornost. Tím odkrývá své boky a můžeme ho snadno ničit.

Protéká-li údolím řeka (potok), je vhodné ji přehradit, aby zaplavila údolí nebo alespoň rozbahnila přilehlý terén. Na konci údolí, které obvykle přechází v soutěsku, budeme organizovat (v závislosti na šířce a důležitosti) zpravidla opěrný bod nebo obranný rajón praporu s důrazem na protitankovou obranu.

Obrana širokých údolí bude odpovídat obraně za normálních podmínek. Hodnota vojsk, která přehrazují taková údolí, odpovídá kapacitě bráněného směru. Předpokládáme, že jaderné zbraně bude nepřítel používat na hlavních směrech, kterými jsou právě široká údolí. Bude proto výhodné hlavní síly vojsk k obraně údolí umísťovat mimo ně a v hloubce obrany

a to v místech, která by si nepřítel použitím jaderných zbraní zatarasil. To zabrání zničení jednotek jadernými údery a umožní, aby po jaderných úderech jednotky rozmístěné v bezpečnostní vzdálenosti zaujaly obranu v rajónech či opěrných bodech, připravených v hloubce údolí. Údolí sama přehradíme palbami a obsadíme nejnepřítelem množstvím sil a prostředků v dobře vybudovaných úkrytech (využijeme osad, které zpravidla při komunikacích budou).

Vojska bránící dominanty budou mít i záložní prostory pro protiatomový manévry. I tento prostor musí umožňovat vojskům kruhovou obranu a splnění daného úkolu.

Pokud jde o jaderné zbraně — vzhledem k možnostem zatarasení směru postupu a vzhledem k tomu, že půjde v rámci nadřízeného velitele o druhý směr, bude nepřítel pravděpodobně používat jaderných zbraní jen velmi omezeně. Pokud je bude používat, půjde především o jaderné náplně malé kilotonáže, dopravované na cíl dělostřelectvem. Proto jedním z rozhodujících úkolů obranného boje divize i v horském zalesněném terénu je **ničení prostředků jaderného napadení.**

Horský zalesněný terén k tomu vytváří ty nejlepší podmínky. Využití ochranných a maskovacích vlastností terénu umožňuje ponechat k tomu účelu v boji postupujícího nepřítel malá jednotky.

Bojová sestava msd v obraně v horském zalesněném terénu

Úkol a zámýsl obránce a šířka bráněného prostoru v horském zalesněném terénu jsou rozhodujícími činiteli při volbě bojové sestavy divize.

Šířka pásma zpravidla nedovoluje vytvářet dva sledy. Rovněž tvoření dělostřeleckých skupin na všech stupních nebude možné, poněvadž, šířka pásma neumožní vždy použít příslušné dělostřelecké skupiny v celé šířce pásma (úseku). Je proto třeba vybavit vojska na jednotlivých směrech dělostřelectvem k samostatné činnosti. To platí i o ostatních družích vojsk.

Sestava msd v obraně v horském zalesněném terénu bude mít zpravidla tyto prvky:

1. jeden sled
2. vševojskovou zálohu
3. oddíl vojskových raket
4. uskupení protiletadlového dělostřelectva
5. zálohy.

ad 1. Motostřelecká divize má zpravidla jeden sled. Vytváří obranné rajóny praporů nebo opěrné body rot či dokonce čet. Úkolem prvního sledu msd je zbavit

nepřítele iniciativy, způsobit mu ztráty, přivést jeho útok na daných směrech ke zhroucení, vnutit mu zámýsl bránících se jednotek a vytvořit podmínky k protiztečím vševojskové zálohy.

ad 2. **Vševojskovou zálohu** tvoříme místo druhého sledu v hodnotě nejméně dvou praporů, tankových nebo motostřeleckých (popř. kombinace obou). Na její složení bude mít vliv terén a možnosti manévru v něm. Bude-li terén znemožňovat nebo ztěžovat manévry tankům, bude účelné vyčlenit do vševojskové zálohy motostřelecké jednotky.

Úkolem vševojskové zálohy je připravit a uskutečnit protizteč nebo obsadit připravené obranné rajóny či opěrné body na důležitých směrech v hloubce. Vševojsková záloha bude rozmístěna rozptýleně a dobře maskována, aby byla co nejvíce chráněna před napadením nepřítel a aby působila s překvapením. Z prostoru rozmístění musí vést komunikace na směry jejího manévru. K manévru můžeme využít i vrtulníků. Bude rovněž účelné rozmístit vševojskovou zálohu v blízkosti

prostorů (průsmyky, dominanty), které mohou být cílem nepřátelských výsadek, zejména vrtulníkůvých.

ad 3. Oddíl vojenských raket bude rozmístěn podle zásad platných pro normální podmínky. Zvláštní pozornost budeme věnovat organizaci bojového zabezpečení, hlavně proti pozemním jednotkám nepříteli, určeným k ničení zbraní hromadného ničení. Proto budeme prostor bojového rozmístění oddílů vojenských raket volit v sestavě jednotek a kromě toho vyčleníme k jeho bezprostřední ochraně nejméně jednu motostřeleckou rotu s tankovou četou (k maskování stop po odpalovacích zařízeních). K vedení obranného boje bude mít msd jen výjimečně jaderné náplně. Používání jich bude k rozbití hlavních sil nepříteli, k oddělení prvního sledu od druhého a k vytvoření podmínek k ničení nepříteli po částech. Kromě oddílů vojenských raket si velitel ponechá ve své dispozici nejméně jeden **dělostřelecký oddíl**. Jeho úkolem bude boj s nepřátelskými prostředky jaderného napadení, jeho dělostřelectvem, podpora boje vojsk a zabezpečení protiztečů. Většinu dělostřelectva rozdělí velitel divize mezi bránící pluky. Pluku, který přehrazuje taktický směr, může přidělit až dva dělostřelecké oddíly, které mohou vytvořit plukovní dělostřeleckou skupinu.

Brání-li se pluky na široké frontě, což bude nejčastěji, pak je účelné přidělit plukům po jednom dělostřeleckém oddílu. Plukovní dělostřeleckou skupinu pak vytvářet nebudeme. Dělostřelectvem zesílíme jednotlivé prapory či dokonce rotu.

ad 4. Motostřelecká divize při organizaci obrany v horském zalesněném terénu nebude posílena **protiletadlovými prostředky**. Při takové šířce obrany bude prvořadým úkolem plně využít opatření, které plánuje armáda. Hlavní úsilí při organi-

zaci protivzdušné obrany položíme na oddíl vojenských raket, průsmyky, soutěsky, mosty apod.

Kromě protiletadlového dělostřelectva bude třeba vyčlenit ruční zbraně k palbě proti nízkoleťícím cílům. K tomuto účelu můžeme použít do 1/3 zbraní z jednotek na předním okraji a nejméně 1/2 zbraní z jednotek v hloubce.

Právě na jednotkách v hloubce bude spočívat hlavní úkol v boji s **vrtulníkovými výsadekmi nepříteli**.

ad 5. V obraně msd v horském zalesněném terénu vedle vševojskové zálohy vytváříme nejčastěji

- protitankovou zálohu
- pohyblivý odřad zatarasovací
- ženijní zálohu.

Protitanková záloha divize bývá zpravidla umístěna v hloubce obrany na zádi pluku, který přehrazuje taktický směr, v blízkosti komunikačního uzlu. Jsou-li tankové směry dva a nemůžeme-li proti nim zasáhnout z jednoho prostoru, rozdělujeme protitankovou zálohu na dvě části. Přitom se snažíme, aby proti hlavnímu směru mohly zasáhnout obě části a proti podružnému alespoň jedna. Divizní protitankovou zálohu můžeme tvořit z tankových a protitankových jednotek, vyzbrojených především protitankovými řízenými střelami.

Pohyblivý odřad zatarasovací v síle ženijní rotu spolupracuje s divizní protitankovou zálohou a pro jeho činnost platí stejné zásady.

Ženijní záloha tvoříme zpravidla dvě v celkové hodnotě do ženijní rotu. Tyto plní úkoly podle rozkazu velitele divize. Nejčastěji to bude zesilování jednotek na předním kraji, pohyblivého odřadu zatarasovacího, úprava komunikací a jejich staveb apod.

Vedení obranného boje

Obranný boj v horském zalesněném terénu začíná stejně jako boj v normálních podmínkách již na přístupech k přednímu okraji obrany. Jako první se zúčastní boje jaderné zbraně, letectvo a pak přejímá boj dělostřelectvo. Jde o napadání přesunujících se vojsk na komunikacích, v prostorech odpočinku a v prostorech soustředění vojsk k útoku.

Již za postupu nepřátelských vojsk získávají průzkumné a předsunuté odřady zprávy o nepříteli. Jednotky v zabezpečovacím pásmu využívají v boji terénu a zatarasů k zpomalení postupu nepříteli k přednímu okraji, k získání času pro

budování obrany hlavními silami, ke kanalizaci postupu jeho hlavních sil a ke způsobení mu co největších ztrát.

Již v této době je třeba počítat s možností použití **nepřátelských výsadek** a již k rychlému přilnutí k přednímu okraji obrany, nebo k zmocnění se důležitých prostorů v obranné sestavě divize na směr zamýšleného hlavního úderu.

Boj s výsadekmi povedou především ta vojska, která jsou nejbližší. Přitom výsadky budeme ničit co nejdříve po vysazení, aby se nestály zorganizovat pro plnění stanoveného jim úkolu. Proto bude výhodně rozdělít bráněné pásmo divize na

několik menších terénních celků a stanovit na ně odpovědné velitele. V případě potřeby můžeme činnost vojsk v prostoru použití nepřátelských výsadek zesílit vševojskovou zálohou, popř. její částí. Aby mohla včas zasáhnout, můžeme ji přepravit vrtulníky. Podle možnosti můžeme použít vrtulníků i pro manévry ostatních záloh.

V průběhu boje musí velitel divize **sledovat směr postupu** nepřátelských druhých sledů. Nepřítel může při neúspěchu na hlavním směru využít druhých sledů k rozvinutí úspěchu, který se projevil na některém z dalších směrů. Jakmile to zjistí, činí okamžitá opatření k **manévru silami a prostředky** na ohrožený směr. Tak vhodným manévrováním sil a prostředků na ohrožené směry působí nepříteli těžké ztráty, ničí ho po částech a může ho donutit k tomu, aby se dalšího útoku vzdal.

Bude-li mít msd jaderné náplně, může je použít k pozemním úderům, k oddělení prvních sledů od druhých, k znemožnění či ztížení jejich manévru apod. V některých případech mohou uskutečnit pozemní jaderné úderu ve prospěch msd i prostředky armády.

Při pronikání nepřítel do obranné sestavy divize snaží se velitelé jednotlivých stupňů **iniciativně** zastavit postup nepřátelských vojsk vhodným sladěním zátarasů všeho druhu s palbami, zejména bočními a křížovými, doplněnými léčkami. Jednotlivé bráněné prostory jsou v soulase s celkovým zámyslem drženy i za cenu **obklíčení** a poutají tak protivníka. Tím sílu nepřátelského útoku zeslabují, postup zpomalují a vytvářejí výhodné podmínky k protiztečím.

Protizteče probíhají na všech stupních i malými silami s cílem zničit proniknuvší jednotky nepřítel a obnovit obranu důležitých prostorů, které jsou pro další vedení boje nezbytné, nebo s cílem **zpoznamolit tempo útoku**.

Musíme se snažit, aby protizteče směřovaly se svahu dolů. Tím šetříme fyzické síly vlastních vojsk k boji zblízka, který je často rozhodujícím pro úspěšné zakončení protizteče. Za bojů o udržení jednotlivých dominant je třeba počítat i s protiztečemi proti svahu. Pak je plánujeme a také nacvičujeme, je-li dostatek času. K jejich zahájení musíme volit příhodný okamžik, tzn. věst je na bojem vyčerpané a prořídle jednotky útočníka dříve, než stačily na dobyté čáry přisunout podpůrné zbraně a organizovat palby k jejich udržení.

Po úspěšné protizteči je třeba ihned dobyté čáry **upevnit**.

Celý obranný boj vedeme s cílem **zastavit nepřítel před předním okrajem** a v případě jeho proniknutí vytvořit podmínky pro divizní protizteč. Proto vedeme obranu tak, abychom hlavnímu nepřátelskému uskupení, které proniká do hloubky obrany, odkrývali bok a tříštili jeho síly.

Cílem divizní protizteče je obnovit původní přední okraj nebo dosáhnout jinou důležitou čáru v hloubce obrany. Je-li situace pro divizní protizteč nevhodná, rozhodne se velitel divize bránit některá postavení v hloubce nebo příčné postavení a zastavit tak pronikání nepřátelských sil. Z jednotek na pasívních úsecích si pak velitel divize vytvoří nové zálohy a povede protizteč proti nepříteli na směr, kde dosáhl největšího úspěchu. Cílem protizteče může být též zlepšení dosavadního předního okraje ovládnutím výhodné terénní čáry v předpolí. Jestliže divize splnila úkol, může v souhlasu se zámyslem velitele armády a v součinnosti se sousedy přejít do útoku. Přejed do útoku musí být součástí každého obranného boje.

Poněvadž v horském zalesněném terénu může nepřítel snadno založit požár, bude nutné, aby všechny stupně velení (praporem počínaje) organizovaly **protipožární hlídky**. Pro případ, že by nepřítel použil jaderných zbraní, je třeba organizovat záchranné a uvolňovací odřady u pluků a u divize. Účinek nepřátelských jaderných úderů bude terénem značně deformován. Při použití jaderných úderů v tomto terénu bude větší ve směru údolí, ale ve směru kolmo na ně budou vznikat hluché prostory a proto účinek v těchto směrech bude omezen. Velitel všech stupňů musí tuto skutečnost brát v úvahu a zaujímat obranu či rozmísťovat jednotky tak, aby je terén maximálně chránil.

Při **boji v noci** zasluhuje zvláštní pozornost zajištění mezer mezi jednotlivými bráněnými prostorami. Do mezer mezi jednotlivé opěrné body nebo rajóny stavíme proto na noc dvojice pozorovatelů, zajišťovací hlídky a pohyblivé zajišťovací hlídky, vysílané nepravidelně z různých směrů. Stanoviště pozorovatelů a zajišťovacích hlídek nesmí být stále na jednom místě. Musíme je nepravidelně měnit a mít s nimi neustálé spojení. V mezerách dále budujeme **nástražné zařízení a zátaras**. Jednotlivé opěrné body a obranné rajóny zajišťujeme pro noc **zesíleným strážním zajištěním**, které organizujeme kruhově.